

MŪSU LIE TU VA

São Paulo - Brasil - 1970 m. liepos - julio 17 d.

PLACIAJAME PASAULYJE

PALEIDO PO 12 METU

KOMUNISTINĖ KINIJA
Prieš k letą dienų paleido iš kalėjimo dvyliką metų kalintą vyskupą James Edward Walsh. Komunistai apkaltino jį, esą jis buvęs Amerikos valdžios šnipas. Todėl pasmerkė kalėti. Dabar, jį paleisdami po 12 metų, sako, kad jis prisipažino prieš savo nusikaltimų, juos apgailėjo ir todėl nusipelnė pasigailėjimo».

Vyskupas pirmą kartą po 12 metų priėmė šv. Komuniją, ir taip pat pirmą kartą galėjo aukoti (mišių auką. Jis nežinojo, kad po jo įkalinimo yra jau antras naujas popiežius, nežinojo, kad žmonės jau vaikščiojo Mėnulyje, žodžiu — jis nieko nežinojo, kas dedasi pasaulyje. Ir komunistai laiko save žmoniškais, didžiaisiais pasaulio geradariais

Ką jam teko komunistų naujose iškentėti, iki šiol dar nepasakojo, gal ir nepasakos.

ŠV. TĒVO TELEGRAMA

Kai tik sužinojo, kad vyskupas Walsh jau laisvėje, šv. Tėvas pasiuntė jam telegramą: «Neapsakomai džiaugiamės sužinoję, kad esate išleistas laisvėn. Užtikrinu Jus, kad nuolat už Jus meldžiuosi ir siunčiu Jums karščiausius savo sveikinimus Jėzuse Kristuje ir drauge teikiu savo ypatingą apaštališką palaiminimą».

REIKIA TEISINTIS

Kad atrodytų nors kiek komunistai teisingi, reikėjo prasimanyti, jog vyskupas Walsh buvo Amerikos šnipas. Nė vienas vyskupas nėra buvęs ir nebus jokios valdžios šnipas. Bet kaip įkalinti nieku nekaltą žmogų, kuriam rūpi tik žmonių labas ir kuriems jis visa širdimi tarnauja? Apšauk jį nedorėliu. Greičiausiai nė patys jo kankintojai netikėjo savo pasaka. Tikrai tuo netiki ir laisvojo pasaulio žmonės.

JAV

Šiaurės Amerikos valdžia stipriai ir aiškiai kaltina Sovietų Rusiją, kad ji ginkluo-

ja arabų tautas moderniais ginklais, kad ten siunčia tūkstančius savo kariuomenės ir taip pastato pasaulį į didelį naujo plataus karo pavojų.

Rusai, aišku, kaltina Ameriką, o patys teisinasi, jog tik todėl siunčia ginklus ir karius Egiptan, kad reikia padėti arabams apsiginti nuo amerikiečių kapitalistų ir jų tarnų žydų.

PILNA PARAKO STATINĖ

Artimieji rytai, t. y. Izraelis ir jį supantieji arabų kraštai: Egiptas, Jordanas, Sirija, Libanas ir kiti yra šiuo metu tartum pilnutėlė parak statinė, kuri gali bet kuriuo metu sprogti, sukeldama pasaulinį karą. Izraelis vėl siūlo arabams derėtis ir toms deryboms prasidedant 1. tuojau sustabdyti visus vieni kitų už puldinėjimus. 2. Jungtinių Tautų ambasadorius Jarring sušauktų žydus ir arabus pasitarti dėl tikrųjų taikos derybų. 3. Pasitarimuose galima tartis apie visus abiem kovojančiom šalim rūpimus reikalus. 4. Tada sušaukti tarptautinę konferenciją kuri išspręstų arabų pabėgėlių problemą, išrištiną penkerių metų laiko tarpyje. 5. Izraelis jaučia pasaulio dvasinę atsakomybę už visiems šventas vietas ir žada jas šventai gerbti. Tas eilutes rašant, arabų atsakymas dar nebuvo paskelbtas,

Brazilija

VĒL ŽINGSNIS PIRMYN!

Prieš puspenktų metų pradėta statyti didelę Capivari-Cachoeira užtvanką ant Capivari upės. Liepos 13 dieną 16,50 valandą Paranos gubernatorium pasaudė reikalingus mygtukus ir tą užtvanką jau uždare, kad ji pripildytų vandens. Kai ji bus pilna, tai gausis 600 «alkeirių» didumo ežeras, kuriame tilps 150 milijonų kubinių metrų vandens. Po keleto dienų jau bus galima paleisti vandenį per ekratai gamintis turbinas ir išbandyti, ar viskas gerai veikia. Per padidintus tunelius į turbinas kasdien nukris 2 milijonai kubinių metrų vandens ir pagamins virš 250 tūkstančių kilovatų elek-

ros energijos, kuri aptarnaus ne tik Paraná valstiją, bet duos jėgos dar ir kaimynams. anašių jėgainių vyriausybė stato ir daugiau.

PRIVALOMI DIRŽAI

Brazilijos Eismo Taryba nutarė, kad nuo 971 metų sausio 1 dienos visi automobiliai turės turėti prie sėdynių pritvirtintus saugumo diržus. Patirtis rodo, kad automobilių nelaimėse daug rečiau tužmušami tie keleiviai, kurie buvo prisirišę diržais prie sėdynių.

Už ateinančių Naujų Metų policija galės bausti visus automobilių savininkus, kurie neturės tokių diržų. Geriausia būtų nelaukti nė Naujų Metų, o juos tuojau pat įsigyti

se žmonių susiburimuose būtų išgirstas žmonių balsas. «Kadangi komunistų partija negali pakeisti žmonių, ji turi keisti save». Net sustingusią Čekoslovakijos ekonomiją Dubčekas pradėjo decentralizuoti ir davė jai daug laisvės, kad ji galėtų patenkinti žmonių pageidavimus. Trumpai, Dubčekas norėjo duoti komunizmui «žmonišką veidą». Taip jis prisipažino vienam JAV žurnalistui: Senieji partijos vadai, kurie Novotny laikais saugavosi ir engė žmonių laisvę, turėjo pasiaiškinti teisme arba televizijoje. Buvo tokių, kurie, bijodami žmonių sprendimo, nusizūdė.

GREIT PASIBAIGĖ

Bet tas laisvės pavasaris tęsėsi neišgal. Bijodami panašaus sąjūdžio savame krašte, Rytų Vokietijos Ulbrichtas ir Lenkijos Gomułka paprašė Brežnevo ir Kosyginio, kad iš tirtų, kas dedasi Čekoslovakijoje. Po bendro satelitų viršūnių pasitarimo, Brežnevas, Kosyginas ir kitą centralinio Sovietų komiteto nariai atvyko į Čekoslovakijos pasienį ir tris dienas tarėsi su Čekoslovakijos atstovais. Buvo sutarta gerbti valstybių savarakiškumą, teritoriją ir kelią į komunizmą. Bet kai Dubčekas

mo komitetas jį spaudė, kad pasmerkėtų kitados paskelbtas savo reformas. Bet Dubčekas atsisakė. Jis taip pat buvo prašomas, kad laisva valia išstotų iš komunisto partijos. Dubčekas vėl atsisakė. Nesenai atėjo žinia, kad Dubčekas iš partijos pašalintas. Sa koma, kad birželio pradžioje jis buvo Sanops klinikoje, kur gydytojai jį gydo nuo nervų depresijos. Viena JAV radijo stotis tvirtino, kad Dubčekas ieškąs raštininko vietos, kad galėtų pragyventi. O oficialus Čekoslovakijos komunistų organas Rudė Pravo taip nesenai Dubčeką kaltino: «Dubčekas pažeidė komunistinio gyvenimo taisykles, jis yra atsakingas už ideologinį ir organizacinį trūkį, jis veda dvideidę politiką, jis neturėjo principų ir tvirtos rankos, jis pažeidė sąjungą su Sovietų komunistų partija, jis kapitavo prieš kontrarevoliucines jėgas». Nežinia, koks bus Dubčekas likimas. Jam dar tik 48 metai,

VĒL TEKA «SAULĖ»

Gestant Dubčekas žvaigždei kyla Stalino garbė. Kol Stalinas buvo gyvas, kiekvienas didesnis miestas turėjo jo statulą arba jo vardu pavadintą gatvę ar aikštę. Bet 1956 metais Kruščiovas jį pasmerkė,

Dalis svečių su J. E. Kardinolu Agneliu Rossi, Estijos konsulu p. Sauku, T. Bružiku klausosi «Aušros» koncerto per Tėvų Jėzuitų salės atidarymo iškilmes.

DUBCEKAS IR STALINAS

Prieš porą metų čekų ir slovakų tauos pergyveno, kaip jos pačios sakė, tikrą laisvės pavasarį. Nuvertęs kruviną Antonia Novotny režimą, 1963 metų pradžioje, Aleksandras Dubčekas palengva atleido Novotny uždėtus varžtus ir visą Čekoslovakijos tautą, ypač inteligentai, pradėjo atsikvėpti. Pritariant centraliniam partijos komitetui, Dubčekas panaikino spaudos cenzūrą, leido rašytojams ir menininkams kurti, kaip jiems patinka pertvarkė rinkimų santvarką taip, kad į seimą patektų ne partijos, bet liaudies parinkti atstovai, ir leido kritikuoti partijos aparatą. Jis nuoširdžiai troško, kad spaudoje, radijo stotyse, televizijoje, seime ir įvairiuose

kas grįžo namo ir toliau ejo savo keliu, tada vėl Varšuvos pakto atstovai susirinko pasikalbėti ir nutarė Čekoslovakiją okupuoti. Kadangi Dubčekas buvo labai populiarus ir gerbiamas, jis pasiliko partijos sekretorium, bet, vis spaudžiamas rusų, turėjo pristabdyti pradėtas reformas ir apkarpyti piliečių laisvę. Bet rusai jį nuolat spaudė, ir 1969 m. balandžio mėnesį jis pasitraukė iš partijos sekretoriaus pareigų. Dubčekas tapo seimo pirmininku. Tačiau Sovietams to neužteko. Per naują partijos sekretorių Gustavą Husaką jie žemino ir žemino Dubčeką, kol šis buvo paskirtas Čekoslovakijos ambasadorium Turkijoje. Šių metų gegužės mėnesį jis grįžo į Pragę neva apnaukti sergančios motinos. Pragoje jis užėjo į komunistų partijos centrą, kur partijos valy-

ir visas Stalino kultas buvo palaidotas. Tik jo gimtinėje, Georgijoje, pasiliko Stalino Stalino statulos, gatvių ir aikščių vardai. 1961 m. Stalino kūnas buvo išimtas iš Lenino mauzoliejaus ir palaidotas prie Kremiaus mūrų. Bet neseniai ant Stalino grabo buvo pastatyta žmogaus didumo Stalino statula. Ją pagamino žymus Sovietų skulptorius Nikolai V. Tomsky. Stalno bruožai sušvelninti; jis atrodo tėviškas ir giliai susimąstęs. Ir čia tas pats komunistinio gyvenimo dėsnas: su žmogumi gali elgtis kaip nori. Dabartiniai Kremiaus valdovai sako, kad Stalinas yra istorinė asmenybė. Niekas tuo neabejoja. Bet pavartyk apie Staliną parašytas knygas, ir pamatysi Sovietų nuolatikos nepastovumą. Kruščiovas užmirštas lyg nebūtų valdęs Rusijos, o dabar Dubčekas laukia savo eilės.

APOLO 13 ASTRONAUTAI IR LIETUVIS

Per visą pasaulį nuskambėjo Apolo 13 pavojingas grįžimas iš kelionės mėnu. Sykiu su Love'li ir Heisse skridusis astronautas John Swigert buvo mano sūnaus kapitono Tomo G. Jurgėlos mokslo draugas — rašo W. J. Jurgėlas (A. L. Balsas. 18 6 70).

Astronautas Swigert gimė Denver, Colorado, bet 1950 metais atvyko į South Windsor, kur mes gyvename. Mokydamasis jis su mano sūnumi South Windsor Renssekaer Politechnikos Institute, abu baigė sprausminių lėktuvų vairavimo mokyklą Lackland, Texas.

Kapitonas Swigert daug kartų buvo mūsų namuose kaip svečias Apolo 13 skridimo aprašymuose plačiai minimas South Windsor. Mano sūnus kapitonas Tomas G. Jurgėlas žuvo, vairuodamas sprausminį lėktuvą liepos 25 dieną 1964 metais, taigi jau greit sueis 6 metai.

VIETNAME ŽŪVA IR LIETUVIŲ

Žuvo kapitonas Petras Kęstutis Bojevas, antrą kartą dalyvavęs Vietnamo kovose, šių metų balandžio 26 dieną. Yra žuvusių ir visa eilė kitų lietuvių, senųjų ir naujųjų imigrantų JAV-se sūnų. Tur būt, yra žuvusių ir Sov. Rusijos ten pasiųstų lietuvių.

TRAGIŠKAS BIRŽELIS IR JAV KONGRESAS

1941 metų birželyje vykę išvežimai iš Pabaltijo valstybių ir tų kraštų okupacija priminti JAV kongrese ir šiomet. JAV senate kalbėjo ar paskelbė pareiškimus trys senatoriai ir 31 Atstovų Rūmų narys. Gi New Yorko valstijos gubernatorius N. Rockefeller paskelbė viešą proklamaciją birželio 15 dieną, kaip dieną New Yorko valstijoje, kurią prisimenamos masinės lietuvių, latvių ir estų deportacijos į Sibirą. Jis tai padarė New Yorko valstijos senato ir seimelio Prašomas. Panašiai ir kitose valstijose bei miestuose amerikiečiai prisiminė tą tragišką mūsų tautos dieną.

BADO STREIKAS SIBIRO STOVYKLOJ

Frankfurte leidžiamas rusų solidaristų žurnalas «Posev» skelbia, kad priverčiamojo darbo stovykloje POTMA — kurioje dabar kalinamas rusų rašytojas Jurij Daniel — trys lietuviai kaliniai: Fil. dr. Balys Gajauskas, Petras Palta-rokas ir Pagautis, protestuodami prieš sunkias stovyklos sąlygas, neseniai buvo paskelbė bado streiką.

Toje pat stovykloje gruodžio 18 dieną 1969 metais pasikorė 56 metų amžiaus lietuvis Juozas Lankauskas, kalinamas 19 metų. Ją pat mėnesi ten mirė Jonas Stanke-

vičius, 68 metų amžiaus.

Elta skelbia, kad Vladimiro stovykloje tebe laikomi Justas Gimbutas, Varanavičius ir Vaivada.

KAIP SOVIETŲ KONCENTRACIJOS LAGERIUOSE BALTIEČIAI BENDRUJA SU ATVYKSTANČIAIS IŠ TĖVYNĖS

Sovietų pilietis ir politinis kalinys Anatolij Marčenko neseniai parašė knygą «Mano pareiškimai» apie savo per gyvenimus dabartiniuose priverčiamojo darbo lageriuose Sovietų Rusijoje. Knyga dabar atspausdinta Frankfurte, Vokietijoje.

Jis rašo, kad į Mordovijos lagerius atgabenama daug politinių kalinių baltiečių — lietuvių, latvių ir estų. Lagerius kartais lanko įvairių sovietų respublikų atstovai. Šie «atstovai» nežiūri, kokiose sąlygose jų tautiečiai gyvena. Ne klausinėja, kaip jiems sekasi. Jie net vengia tiesiog pasikalbėti su kaliniais akis į akį, bijo, kad jų neapkalintų kišantis į lagerio vidaus reikalus. Jie kalba tik lagerio vadovybės ir valstybės saugumo atstovo akyvaizdoje. Jie pasakoja tik apie gyvenimą jų respublikose, «koks geras, koks laisvas» yra jo ir kitų gyvenimas». Kaliniai nenori jų klausytis...

Paskui pradėta varyti prievarta į tokius «susitūpimus su tautiečiais». Vėliau su tokiais valdžios atstovais atvykdavo į lagerį ir kokie nors mėgėjai menininkai. Tada jau į tokius pobūvius sirenka pilnas klubas ir valgomoji salė.

ĮTEIKĖ PUOKŠTĖ KALBĖTOJUI

1965 metų vasarą pas mus

į lagerį Nr. 7 atvyko atstovai kažkurios baltiečių respublikos. Po prakalbos žadėjo koncertą. Klube susirinko labai daug žmonių. Kaip įprasta, pirmiausia buvo «atstovo» kalba. Kai ją baigė, iš salės buvo keletas paklausimų — ir tai įprasta. Kalbėtojas negalėjo jų atsakyti — pasijuto prispirtas į kampą, nes kaliniai nesibijo duoti tokių klausimų, kokių už lagerio ribų nebuvo klausama.

Staiga jaunas kalinys baltietis įžengė į sceną — buvęs teisių fakulteto studentas. Rankose laikė popierėlyje stipriai suvyniotą puokštę. Rėdė, jis norėjo atvykusiems savo tautiečiams įteikti gėlių. To iki šiol dar nebuvo buvę. Gėles įteikdavo menininkams, bet kalbėtojams — niekada. Salė pritrilo. Vaikinas kreipėsi į kalbėtoją:

— Leiskite man visų mano tautiečių vardu įteikti jums gėlių, kurios auga čia, šolito, šolito nuo tėviškės! —

Jis, aišku, kalbėjo rusiškai, kad visi suprastų. Jam kalbant, salėje iš visų pusių pasigirdo pasipiktinimo šūktelėjimai:

— Gėda! — Pataikūnas! — Padlaižys!

Ir manyje viskas virė iš pasipiktinimo: kaip su tuo vaikinu galėjo susidraugauti Krivecov Rodygin?!

Tuo tarpu kalinys baigė savo žodžius ir puokštę perdavė kalbėtojui. Kai tas paėmė, kalinys staigiu judesiu nuplėšė popieri ir visi pamatė: puokštė buvo iš spygliuotų vielų.

Iš karto salėje ir scenoje visiems kvapą užėmė, dar ne susivokė, kas čia nutiko. Kalbėtojas su ta puokšte sviro nuo vienos kojos ant kitos. Po kokios valandėlės salėje pakilo plojimų audra. Nei prieš tai, nei po to aš negirdėjau tokio pritarimo. Plojo visi, net mums žinomi šnipė-

liai ir kolaborantai su raiščiais ant rankovės.

Pirmas susigriebė valstybės saugumo igaliojinis. Priėję prie kalbėtojo, atėmė iš jo puokštę. Bet ir jis nežinojo ką su ja daryti — ar išbėgti su ja iš salės, Pagaliau atsisėdo ir gėles padėjo prieš save ant stalo, vėliau pakijo po kėde. Salė vis dar siautėjo.

Anas vaikinys nuliupo nuo scenos ir šio per minia. Prižiūrėtojai puolėsi prie jo, o kaliniai ėmė staugti ir šaukti. Bet įsikišus politinio švietimo vadovui, vaikiną jie paleido. Žinoma, neilgam. Vakare vaikiną buvo įmestas karcerin... O vistiek lagerio laikraštys buvo parašyta, kad... «lageris Nr. 7 vakaras su tautiečiais praėjo draugiškoje atmosferoje».

(Darb. 6 5-70)

PASINAUDOJA

Savo uždarbių Amerikos darbininkai nelaiko «pančikon» įkišę. Jie perka. Apie 4 iš 5 šeimų turi mažiausiai vieną automobilį, o viena iš trijų du ar daugiau. 79 procentai amerikiečių namų turi ne spalvotus televizijos televizorius, o viena iš trijų šeimų spalvotus.

Praėjusių metų liepos mėnesį Amerikoje 62 milijonai šeimų virš 40 milijonų turi nuosavus namus ar apartamentus, o trys jų procenta jau turi net po dvejus namus,

Namų ruošos darbus palengvina net 70 procentų amerikiečių namų, turinčių skalbiamas mašinas, o 40 procentų amerikiečių turi ir baltiniams džiiovinti mašinas.

IŠGAMA

VAIŽGANTAS

(pabaiga)

Kartais, nebesulaukdami Pelekso išeinant iš palapinės, o numanydami, kad jo lūpa jau gana «pritvinko», rišdavo jam už kojų pavadį, prie jo kitą apynasrį ir, visi susidviliję, vilko jį iš būdos, kaip velkamos šlapios viksvos iš balos į sausą vietą:

— O-o-o! O-o-o! Vilk, vilk! Trauk! Trauk!

Išgąsdintas mieguklis baimingai grobstė žemės, apsiversdamas po keletą kartų tai aukštelininkas, tai vėl kniūpsčius, kol suvokdavo, koks čia cūgas pratėgu jį veža.

Nei jis pyko už tai, nei koliojos, nei lindo muštis. Peleksas niekados nesivaidijo. Tik atnarpiojęs nuo kojų raiščius, plačiai žicvavo, jau visai abejingai kimšdamas savo liukelę. Tais savo šposais nė draugai nemanė jo kone veikti, niekinti ir žeminti; šiaip jau jis buvo vyriškas kaip vyriškas, ir iš stuomens ir iš liemens. Tokių šposų naktiganiai krečia «gyvam ir negyvam», atseit, miegančiam ir ne; net ir tam, kurs nepasiduoda «pavežiojamam» už kojų, per nevalią. Kitas net tuoju mėgindavo Peleksui prisimeilinti, kad duotų savo liukos patraukti; bet

gavęs š. pasiūlymą, gaudavo pasitraukti šalin ir Peleksą palikti pačiam sau.

Išjodavo ir parjodavo Peleksas vis paskutinis, kiek tiek atsilikęs nuo viso pulko, skęsdamas pūna jojusį sukeltame dulkių rūke; tačiau nesiskirdamas iš pulko. Ir ganydamas, jis sėdos kiek toliau nuo būrio, bet ne tiek toli, kad negirdėtų jo šnekos, nesiskyrė iš būrio, dalyvavo būvyje savo tylėjimu, tarlamuoju savo abejingumu. Niekam nebuvo galvoje patirti, ar ir ką Peleksas vienas pats sau galvoja, ką jaučia, kuo džiaugias, ko neapkenčia.

Namie taip pat. Tylomis sėdos stalan tylo mis vykdė įsakymus. Niekados neausigynė su tėvais, nė su broliais. Ir vis dėlto visi jautė Peleksą esant visai ne tokį kaip visi kiti šeimos nariai, gangreit visišką svetims namams. Nei dartinis, nei ateitis jam visai nerūpėjo; nei pats ką veiks vyrų išaugęs, nei kaip versis jo broliai ir sesers. Nemaikliavojo, nekytravojo, tik gyveno. Ir gyveno ne žvake degdamas, tik įskelta pentim smikdamas. Ne Pečiūros kiemo, ne kaimo žmogus. Ot, išgama, ir tiek!

Tėvas Pečiūra ir juo sielojos. Tik pykčio galo nerasdavo, nebežinodamas, kurio galo griebtis, kas suplanuoti, kai Peleksas nei ukininkas, nei amatininkas, nei giesmininkas ar padauža ni brininkas. Nei žuvis, nei mėsa. Ir ėmė tėvui Pečiūrai rodytis jog Peleksas tas vienas beklūva

jam gyvenimą gyventi, visų ateitį austi. Tolyblyn. Tėvas Pečiūra pradėjo aistringai nebekesti savo vaiko, ir tai paskutiniojo. Benjaminio. Norėjo jį praeidamas spirti koja. Jei to nedarė, tai išėjo progos prikibti ir skaudžiai prilupti. Tai padaręs, rimo visai savaitei. O paskui, gyvenimo kartelio ėdamas, vėl dairėsi namie, dairėsi po laukus, ką čia Peleksas beveikia; pagaliau vanagu skrido pabalini, žinodamas Peleksą rasiąs bemiegant ir turėsiąs progos visą savo nerimą jam ant kailieti. Peleksas buvo vikrus «gyvo» jo neprieisi, «negyvas» užkluptas ir skaudžiai lazdele lupamas, raitės kaip kaip žaltelis tarp tėvo rankų ir kojų, bet ir senis buvo vikrus: vis nutvėrė už kurio galo ir lupo tol, kol įirtimas ataušo.

Turguje jis aptiko ploną, lanksčią, bet stiprią lazdele, ir ėmė ją derėti. Šalia atsiradęs kaimynas nustebo, kam jam, kad tai ponaičių spacerio dalykėlis. Mums reikia pagalio, kad būtų su kuo pulti ir kuo gintis, Pečiūra tvirtai atsakė:

- Bus gera Peleksui lupti...
- Už ką gi? — paklausė kaimynas.
- At, išgama, daugiau nieko...

**MŪSŲ
LIETUVA**

"NOSSA LITUANIA"

Rua Juatindiba, 20
Caixa Postal 4421
Sao Paulo, E.S.P.
Tel.: 273-03-38

LIETUVIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS

Direktorius: Dr. José Ferreira Carrato

Redaktorius: JONAS KIDYKAS

Administr.: JONAS BRUŽIKAS

PRENUMERATOS KAINA METAMS: N Cr. \$ 20,00 visoje
Amerikoje. GARBĖS PRENUMERATA N Cr. \$ 100,00 P.
Paskiro Nr. Kaina Cr. \$ 0,40

SKELBIMAI: pirmame puslapyje N Cr. \$ 40,00 paskutiniajame
N Cr. \$ 20,00, viduriniuose puslapiuose N Cr. 15,00
Ilgalaikiams skelbimams daroma nuolaida.

Stripsnius ir korespondencijas redakcija taisyti pertvarko savo nuostatais. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti stripsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Anglijos Rinkimai

Šių metų pradžioje konservatyvios arba Tory partijos vadas Heath sušaukė artimuosius savo bendradarbius ir jiems maždaug taip kalbėjo: «Džentelmenai, aš spėju, kad ministras pirmininkas Wilsonas birželio mėnesį paleis parlamentą ir skelbs naujus rinkimus. Nors laikas mums nepatogus, bet mes galime jį nugalėti. Todėl reikia jau dabar ruoštis rinkimams: paskirti rajonų vadus, tartis su spąstuvėmis ir sėlių sayininkais ir registruoti savanorius propagandistus. Dabar reikia nustatyti kandidatus į parlamentą, paruošti ir atspausdinti jų biografijas, kad prieš rinkimus būtų galima jas išdalinti». «Heath yra geras organizatorius ir tuojau paleido partijos aparatą į darbą.

Seniau Tory partija ginė karalius, dididukų ir protestantų bažnyčios privilegijas, o dabar ji kovoja už jaunų biznierių, prasilavinusių žmonių ir vidurio klasės interesus. Ji ilgai valdė Angliją, bet kai 1964 metais užsienio prekyba pasibaigė su beveik 2 milijonais dolerių deficito, rinkimus laimėjo darbo partija ir jos lyderis H. Wilsonas tapo ministru pirminiku.

KĄ NUVEIKĖ WILSONAS?

Wilsonas yra gudrus politikas ir drakoniškomis priemonėmis per 6 metus pastatė Angliją ant kojų. Be to, jis išvairiai užterštą Themzė upę taip, kad joje vėl gali veisti žuvis. Jis uždraudė Londono ir kitų diomiesčių fabrikams vartoti

akmens anglis, ir oras tapo gerokai švaresnis. Wilsonas užšaldė algas ir prekių kainas, nuvertino svarą ir pakėlė prekybą su užsieniu. Šiomet užsienio prekyba turėjo net 1 bilijoną ir 300 milijonų dolerių pertekliaus, Tai didelis Wilsono laimėjimas. Bet, antra vertus, Wilsonui kai kur ir nesisekė. Jis prižadėjo nuo Anglijos atsiskirusią Rhodėziją paklupdyti ant kelių ir nepaklupdė. Jam nepasisekė įtraukti Angliją į Ekonominę Europos Bendruomenę. Užkrovęs anglams labai didelius mokesčius, jis nustojo dangelio simpatijų. Bet valdžioje išsilaikė. Matydamas gana gerą tautos nuotaiką ir palankumą jo partijai, Wilsonas paskelbė naujus rinkimus ir buvo visiškai tikras, kad juos laimės. Nors jis galėjo valdyti Angliją iki 1971 metų vidurio, bet jį sugundė gana gera dabartinė ekonominė Anglijos padėtis ir mintis, kad jis galės trečią kartą iš eilės tapti ministru pirmininku, o kas gi jį sumus? Jo nuomone, Tory partija yra sustingus, o jos vadas Heath — nepopuliarus senbernis. Heath yra sausas, lyg bejausmis žmogus, užsidaręs ir šaltas, neturi ir neieško artimesnių ryšių su masėmis, truputį nedrąsus ir sustingęs. Kas už tokį ministrą pirmininką balsuos? Anglijai reikalingas optimiškas, o ne nuo žmonių atitrūkęs lyderis. Nėra ko stebėtis, kad daugelis manė, kad ir ši kartą Wilsonas laimės. Taip pranašavo viešosios nuomonės tyrinėtojai, taip rašė Anglijos ir užsienio žurnalistai. Bet kai atėjo rinkimų dienos vakaras ir kai buvo pradėta skaityti balsus, visi nustebė ir kimų rezultatais, nes jie redė Tory partijos persvarą. Suskaičiavę balsus pasirodė, kad konservatyvi Tory partija turės parlamente 330 vietų. Ji laimėjo 75 naujus balsus ir turės parlamente 30 balsų daugumą. Su tokia dauguma galima kraštą lengvai valdyti.

KODĖL DARBO PARTIJA PRALAIMĖJO RINKIMUS?

Viešų pirma todėl, kad Wilsonas akiai tikėjo viešosios nuomonės tyrinėtojų pranašavimas, o jo partija snaudė ant laurų. Galvodami, kad Wilsonas tikai laimės, daugelis jo šalininkų nėjo balsuoti. Labiau tai apatiški buvo jaunieji rinkikai. Iš 2.300.000 jaunuolių tarp 18 ir 21 metų, vienas milijonas net neįregistravo balsuoti. Darbo partija, kuri manė turinti jaunimo simpatiją, tuo labai apsvylė.

Uoliausiai balsavo moterys-šeimininkės. Joms tenka supirkinėti maisto produktus ir visokias namams reikalingas smulkmenas ir reikia skaitytis su centais. Todėl Heath joms kalė ir kalė į galvą, kad, jei laimės darbo partija, pakeltos produktų kainos suės pakeltas darbininkų algas ir vėl bus sunku suvesti galą su galu. Heath smulkiai išskaičiavo kylančias kainas ir įrodė, kad, valdant Angliją darbo partijai, darbininkai, praktiškai, nieko neaimėjo. Nors kai kas šaipė si iš Heath, kad jis vedas «supirkinėjimo kampaniją», bet Wilsonas vėliau prisipažino, kad jį nuvertė Anglijos moterys.

Wilsono nelaimė 3 dienas prieš rinkimus prekybos ministerija paskelbė, kad gegužės mėnesį Anglija įvežė prekių už 74 milijonus dolerių daugiau negu išvežė. Tas, žinoma, gerokai sukrėtė žmonių pasitikėjimą Wilsono ekonomija. Jei

užsienio prekyba tokia nepasitviki, kas bus metų gale? Gal vėl kelių bilijonų deficitas? Heath anglams dar taip kalbėjo: «Valdant darbo partijai, per 4 metus mes varžėme diržus ir tik per 4 mėnesius matėme saulę (t. y. geras dienas). Dabar, paskelbus naują deficitą, ne tik moterys, bet ir vyrai pradėjo tikėti Heath žodžius apie ilgą diržų varžimą ir trumpą gerų dienų laikotarpį.

Dar vienas dalykas padidino Tory partijos laimėjimą, būtent rasių problema. Anglijoje gyvena apie 1.300.000 spalvotų žmonių (negrų, indų, pakistaniečių ir Vakarų Indijos imigrantų) kurie didina bedarbių skaičių, nualina miestų kvartalus ir sudaro 20% visų gyventojų. Kadangi jie uždeda nemažą našta valstybei, vienas Tory partijos atstovas skelbė prieš rinkimus, kad reikėtų papirkti spalvotus, jog jie apleistų kraštą. Nors Heath tuo klausimu yra kitos nuomonės, bet anglai, balsuodami už Tory partiją, tikėjosi, kad rasių klausimas bus sėkmingiau ir geriau išspręstas.

Taip lyg netyčiomis, tarsi prieš savo valią, anglai atiteikė konservatyviai partijai valstybės vairą. «Sapnas išsipildė», taip tarė 81 metų stalius, naujojo Anglijos ministro pirmininko tėvas, sužinojęs apie sūnaus laimėjimą. Heath yra giliai tikintis žmogus, ir prieš 20 metų rašydavo vienam protestantų Bažnyčios laikraščiu straipsnius.

Petras Pakalnis.

Valančiaus Tipo Vadas

STASYS YLA

(tęsinys)

Būdamas didelių gabumų žmogus, Matulaitis liko kuklus, paprastas, labai pakantus, tolerantiškas visiems, didelis humanistas, pasiryžęs, kaip mena metona vieną jo pokalbį Vilniuje su ivairių tautybių ir religijų atstovais, lenktis kiekvienam nė kiek nemažesne pagarba kaip ir prieš Kristaus kryžių. Kartu jis buvo drąsus reformistas, savotiškas revoliucioninkas, kur reikėjo keisti formas ar daryti socialines reformas, Kas įdomiausia, kad tokių gabumų ir geriausia prasme ambicijų asmuo, visiškai nepaisė savo karjeros, net paties savęs ir savo jėgų ar savo ligų. Jis palenkė save laiko uždaviniam ir Bažnyčios misijai, siekė savo tautą išvesti iš dvasinių pavojų, ir visa tai jis darė su dideliu pramatumu toli pirmyn.

Vertybių derinimas, kurį Matulaitis dėjo mūsų krikščioniškųjų sąjūdžių ir vienuolių veiklos pagrindą, buvo padikuotas ne tik gilaus krikšč

ionybės suvokimo, bet ir savo laikų klaidos gydymo. Revoliucinės srovės, labiausiai jaučiamos Lietuvos kaimynystėje, tiesiog skaldė bet kurias vertybes ligi pačių kraštutiniausių ribų. Matulaičio atsakymas buvo pozityvus ir veiksmingas, siekias nors ir mažoj tautoj išlaikyti pusiausvyrą. Dabar, kai II Vatikano susirinkimas atskleidžia krikščionybėje esantį vertybių derinį ir ragina jį taikyti gyvenimo tikrovėje, aišku, tai yra pozityvus atsakymas į šių dienų pasaulyje besireiškiantį blaškymąsi tarp ivairių kraštutinumų ir pasimetimą.

Matulaičio šūkis «Jausti su Bažnyčia» darosi tiesiog gyvenybinis ypač šiandien, kada įsigali ivairūs eksperimentavimai net religinėje srityje, pagrįsti nebe jutu su Bažnyčia, bet pataikavimu grupėms ar tiesiog asmeniniu pasisma ginimu daryti kaip kam geriau atrodo. «Jausti reiškia kartu klausiti ne tik savęs, klausytis savo atsakomybės, bet ir sverti, dar kartą sverti, ar tai atitinka galiausia Baž

nyčios mintį. Matulaičio užrašai rodo, kaip jis šiu atžvilgiu buvo jautrus Nors ir drąsiai pažangus, pralenkias kitus formose ir priemonėse, tačiau giliai įžvelgias kas esmiškai šventa, patvaru, nekeistina. Šių laikų negalvojimas, dažnai ir nepakankamas dalykų supratimas būtų ypatingai reikalingas matulaitinio gilumo.

Kitas Matulaičio šūkis «Bažnyčiai ir Tautai» yra tiek pat aktualus mūsų laikais, ypač mūsų emigracijoje, net gi mūsų tėvynėje, kur gresia desinTEGRACIJA tiek tautiniu, tiek religiniu požiūriu. Matulaitis yra gyvenęs bent 50 metų pirmyn savo pramatymu, savo idėjomis, savo veiklos metodais.

VIENUOLIJŲ — ŽMONIŲ IR DIEVO KURINYS

Matulaičio suburtų seselių šūkis

Plačioji žmonijos istorija su sidaro iš mažesniųjų laikų arpe nių. Tautos ir Bažnyčios istorija kuriasi iš atskirų bendruomenių ir net atskirų žmonių veiklos. Šitaip žiūrint, pasidaro reikšmingas ir 50 metų vienuolijos jubilėjus, kaip

reikšminga ir toji dar nedidelė bendruomenė, kuri tautos ir Bažnyčios istorijon jau atnešė savo kraitį. Istorikas kun. R. Krasauskas ruošia do kumentinę šios vienuolijos ivykių ir jos asmenų apybraižą. Ieškant gilesnės ir prasmės esnės šio jubilėjaus suvestinės, mums tikintiesiems, gal pravert susimąstyti ir savęs paklausti, kiek per tuos ivykius ir asmenis veikė pats Dievas.

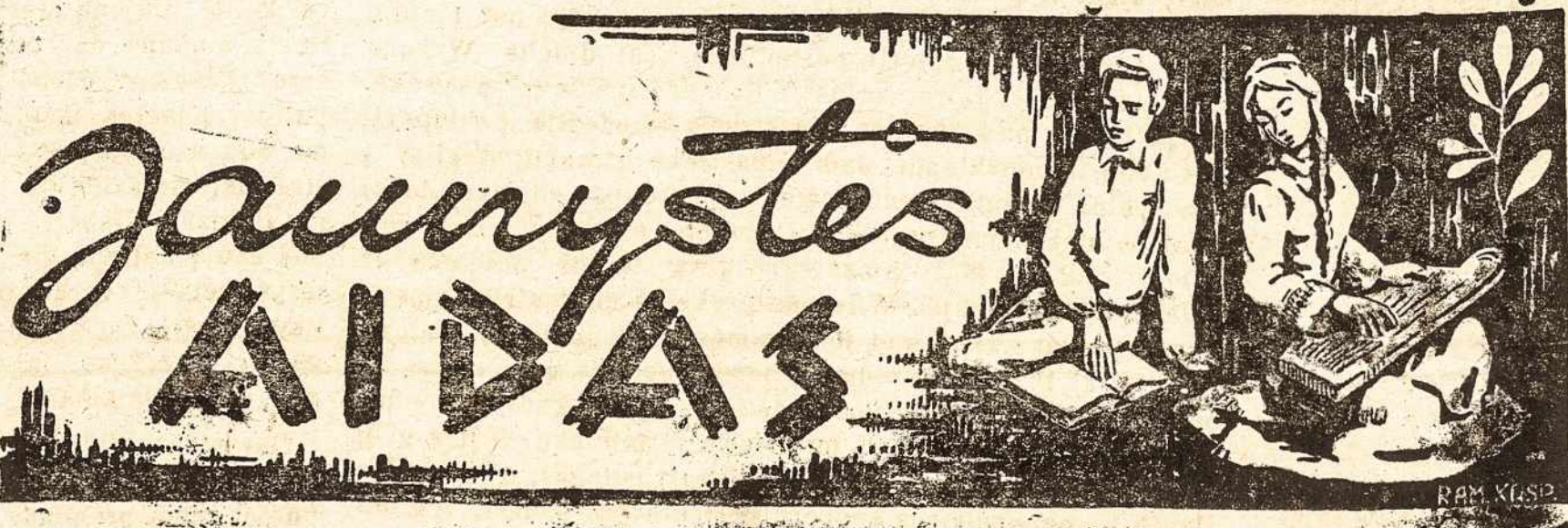
Juk laiko tėkmėje veikia ne tik žmonės, bet ir Dievas. Nei žmonės veikia vien, be Dievo, nei Dievas veikia be žmonių. Šią mintį liudija tektai Mišių, kurias nūnai laikome Graduate pasakytą: «Viešpatie, tu duodi žmonėms maisto savo laiku. — ne tik medžiaginio bet ir dvasinio maisto. Ir šv. Pautius lekcijoje primena: «Gerai panaudokite laiką... ir stenkitės suprasti, kas yra Dievo valia! Ir evangelijoje Romos valdininkas tikrino laiką, kada Kristaus žodis tapo veiksmingas jo sergančiam sūnui.

Ar mes, tikintieji, galime galvoti, jog prieš 50 metų atsiradus nauja lietuviškoji vienuolija buvo grynas istorinis atsitiktinumas.

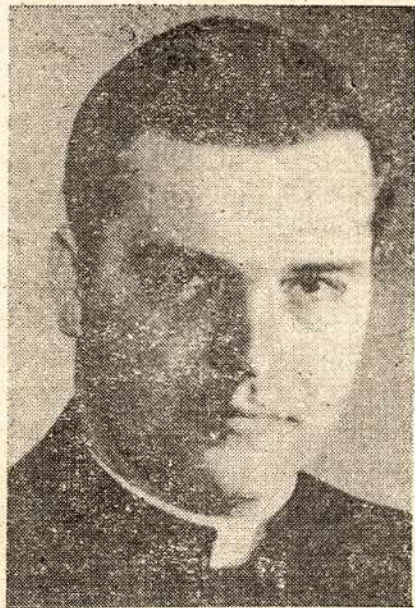
Atsirado žmogus, fizinis invalidas, koncentruotas į dvasinius reikalus ir sugalvojo vieną vienuoliją atnaujinti, o antrą naujai įkurti. Aišku, jis siekė savo tautai gero. Jam rūpėjo Bažnyčios reikalai Lietuvoje ir socialinė veikla tarp žmonių. Kaip geras sociologas ir religininkas jis žinojo, kad didesnius ir patvaresnius darbus gali atlikti tik organizuoti ir inspiruoti branduoliai. Žinojo jis ir moteriškąjį uolumą, kurį gerai panaudo us galima pasiekti nemažų vaisių bažnytniame, tautiniame, kultūriniame ir socialiniame bare.

Taip mes galėtume išaiškinti labai paprastai ir natūraliai visą tą mūsų minimos vienuolijos kilmę ir netgi jos veiklą. Ir tai būtų teisinga, tačiau tik vienu požiūriu ir tik iš vienos pusės. Antroji pusė mums aršiveria tada, kai mes stebime tą asmenį, kuris šią vienuoliją kūrė ir kaip jis ją kūrė. Kokius uždavinius jai skyrė, kokias formas parinko jos veiklai. Tas asmuo buvo ne tik realistas, bet taip pat buvo ir dvasios žmogus.

(Bus daugiau)

MŪSU JĖGOS, MŪSU ŽINIOS, LAISVAI LIETUVAI TĒVYNEI

Antanas Saulaitis

Liepos 9 d. į šv. Kazimiero parapiją iš JAV bių ilgesniam laikui atvyko kun. Antanas Saulaitis, SJ, įšventintas 1969 metais. Redakcija užklausė keletą klausimų

Kokie pirmieji įspūdžiai Brazilijoje?

Braziliją truputį pažinau iš jaunimo, nvykusio 1966 metais į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Čikagoje, ir 1968 metais čia São Pauloje jaunimo stovykloje. Kraštas labai įvairus gamtos, gyventojų, pragyvenimo atžvilgiais. Man sužavėjo Salvador miesto grožis, Rio de Janeiro ir apylinkės, o São Paulo brangus todėl, kad čia gyvena tiek daug lietuvių. Šio JAV-bių labai skiriasi mūrinių statybų, aptvertais kiemais, vairavimu be tiek taisyklių. Žmonių apranga labai panaši ir, kaip visur, vyksta pastatų bei kelių statyba

Atvykdamas keliavote po Kolumbiją ir Venecuėlą. Kaip ten lietuviai gyvena ir veikia?

Į šiuos kraštus lietuviai atvyko tik po antrojo karo, dauguma profesiniai įštaisė. Nors per abu kraštus tėra apie tūkstantis lietuvių, didelis nuosimtis dalyvauja parengimuose ir šiaip veikloje, nors su jaunimu sunkiau, nes nėra lengva sudaryti pakankamą skaičių mokyklėlei ar tautinių šokių grupei. Daugelis tėvų vaikus namie patys moko skaityti, rašyti, namus lietuviškai papuošia. Lietuvis stengiasi kitą lietuvį remti ir padėti. Galėtum maloniai ilgą laiką viešėti, bet norėjau būtinai atvykti į São Paulo.

Kokie Jūsų planai?

Turėdamas dviejų metų vizą, norėčiau išmokyti portugalų kalbą, susipažinti su kraštu, intensyviau gilinti žinias iš jaunimo religinio auklėjimo srities. Labiausiai, norėčiau prisidėti prie lietuviškos veiklos São Pauloje. Čia sąlygos kitokios, negu Amerikoje, todėl teks daug išmokyti, o patirtis ateityje bus naudinga.

Spaudoje ma ome, kad daug veikiate su lietuvių jaunimu.

Taip, kiek tik studijų sąlygos leido. Teko vadovauti skautų bei ateitininkų stovyklose, dirbti studentų sąjungoje, mokytojauti Bostono lituanistinėje mokykloje, rašyti straipsnius į jaunimo ir kitą spaudą, dalyvauti Lietuvių Bendruomenės veikloje. Su lietuvių jaunimu nepaprastai smagu dirbti, ar jo daug ar mažai.

Atvykdamas čia, palikote visus tuos darbus.

Viena prasme, taip. Dar turiu įvairių pareigų atlikti laiškais. Tik, kad lie-

tuviai pasaulyje sudaro vieną bendruomenę, vieną šeimą, ir todėl kietovė prisideda prie bendro lietuvių gyvenimo ir Lietuvos reikalų. Per tą laiką, kurį praleisiu Brazilijoje, atsiras nauja jaunimo karta Šiaurės Amerikoje, galėsime vėl iš naujo susipažinti ir veikti.

Prieš metus lankėtės šešiuose Europos kraštuose, kuriuose gyvena lietuviai. Kokie Jūsų įspūdžiai iš Anglijos, Vokietijos ir kitų kraštų?

Buvau sužavėtas pačiu jaunimu. Jeigu neatsiranda suaugęs, kuris vadovautų jaunimo rateiui ar grupei vadovauja 16 metų vyrukas ar mergaitė. Yra norinčių laikytis lietuvių tarpe, išmokyti lietuviškai kalbėti, dainuoti, šokti. Vasario 16 gimnazija Vokietijoje turi gražių metodų mišrių šeimų vaikus, kurių dauguma nemoka kalbos, per stovyklas ir pačią mokyklą sudominti, įjungti, kad pasiekę studento amžių yra tikrai sąmoningi lietuviai. Bendrai, lietuviai tėvai visur stengiasi savo vaikus siųsti į mokyklą, o dauguma vaikų labai gabūs. Esu ir Europoje ir Pietų Amerikoje susipažinęs su šeimomis, kurių vaikai moka po tris keturias kalbas, sklandžiai ir gražiai ištaria, skaito ir rašo.

Ar manote, kad šieivijoje lietuviškoji veikla gali ilgai išsilaikyti?

Žinoma, be Lietuvos, be galimybės taip, kaip Nepriklausomais laikais, su kraštu ryšius turėti, laisvojo pasaulio lietuviams yra sunku. Todėl ir svarbūs kultūriniai, socialiniai, religiniai ryšiai tarp įvairių kraštų lietuvių. Esame atlikę daug Lietuvos labui: enciklopedija, spauda, kultūrinė kūryba, ypatingai lietuvių tautos reprezentacija visuose kraštuose per parodas, demonstracijas, parengimes, šventes ir gyvenimą, kaip sąžiningi savo kraštų piliečiai, kurie stengiasi į gyvenamąjį kraštą įnešti tai, ką paveldėjome būdami lietuviais. Kaip bus ateityje, niekas nežino, tik, kad kiekvienas asmuo, lietuvis, lietuvių draugas, mokas ar nemokas lietuviškai, gali kaip nors prisidėti prie to, kad mūsų tauta gyvuotų ir kad kada nors taptų ir lietuvių laisva.

Atrodo, kad esate labai teigiamai nusistatę ateities atžvilgiu.

Pakanka žmonių, kurie dejuoja, kad nėra pakankamai lietuvių, kad nėra sąlygų veikti, kad jaunimas „netikęs“ ir t.t. Pagyvensime ir pamatysime, ką lietuviai gali net ir sunkesnėse sąlygose. Gyvendami laisvėje, turime labai daug galimybių lietuviškai veikti.

„Grandinėlė“ stebina, žavi, laimi

Kolumbijos ir Venecuėlos lietuvių globojama, Clevelando tautinių šokių grupė „Grandinėlė“ birželio 13–27 dienomis pasirodė lietuviams ir vietiniams penkiuose miestuose. Šešiasdešimties gimnazistų, studentų ir jų vadovų p. Sagių kėlionei lėšas surinko JAV-bėse, Grandinėlė kartu vežėsi septynių asmenų orkestrėlį.

Medelline, Kolumbijoje, pasirodė du kart, vieną kartą pamestinukų vaikų prieglaudose naujai. Bogotoje buvo trys pasirodymai, dėl 2.600 metrų aukštumos parūpinti jiems deguonies buteliai ir daromos didesnės pertraukos tarp šokių, kurių metu solistė Aldona Stempuzienė dainavo

liaudies dainas.

Kolumbijoje neseniai įsteigta Sovietų Sąjungos ambasada keliolika dienų prieš kelionę stengėsi sudaryti per užsienio reikalų ministeriją kliūčių, kad Grandinėlei nebūtų leista įvažiuoti, gal dėl to, kad jos kelionė oficialiai buvo globinama Lietuvos konsulo Širučio Bogotoje. Su JAV-bių ambasados pagalba visi reikalingi dokumentai buvo laiku parūpinti. Kiekviena mergaitė dovanota po orchidėjų aerodrome.

Iš Kolumbijos į Venecuėlą šokėjus lėktuvu atlydėjo Venecuėlos Lietuvių Bendruo-

menės pirmininkas inž. Vladas Vėnckus, Birželio 23 Valencijos vyskupas Lebrun katedroje atlikė Mišias. Priėmė ir vaišino dr. Felix Olivo, Carabobo vaistijos gubernatorius. Po pasirodymo Teatro Municipal dvi dienas Grandinėlė globojo IV Venecuėlos kariuomenės divizija, kurios šventės proga, birželio 24 šoko Maestranza Maracay, Tautiniais rūbais apsirengę atstovai padėjo vainiką prie Bolivaro statulos ir buvo priimti divizijos viso štabo. Kariuomenė lėktuvu ir automobiliais mieste mėtė kvietimus, todėl į šį pasirodymą jaučių kautynių arenoje atsilankė keli tūkstančiai žmonių. Ryšininku buvo leitenantas Petrusėvičius.

Birželio 25 Grandinėlė šoko Teatro Nacional Caracace, o po to vieną laisvą dieną praleido apžiūrėdami miestą. Lietuviai šokėjus apdovanojo dovanėlėmis ir suruošė atsiveikimo vakarienę. Šokiai buvo rodomi ir per televiziją.

Nors šokėjai nuo kelionės ir įspūdžių buvo pavargę, jie stebėjosi, kaip šiltoji juos priėmė abiejų kraštų lietuviai bei kolumbiečiai ir venecuėliečiai. Kolumbijoje esą apie 200 lietuvių, Venecuėloje apie 700. Į pasirodymus atsivedė savo šeimas, ypatingai jaunimą ir lietuviams palankius žmones. Kiekvieno pasirodymo teatro bilietai buvo beveik visi išparduoti.

Štai kaip susipratęs, uolus lietuvių jaunimas stebina ir žavi net kitataučius ir laimi jų palankumą.

A. Š.

Ziemos Malonumai

Šaltas vėjas, baltas sniegas
Teikia džiaugsmo ne visiems
Senesnieji greit sušąla
Jaunesnieji atsigauna.

Lekiam rogemis nuo kalno
Į pakalnę vis greičiau,
Tai apvirštam apsiverčiam
Krintam žemėn vis dažniau.

Žiemos džiaugsmo malonumais
Pasidžiaukime dažniau,
Nes pavasario saulutė
Tirpdo sniegą vis greičiau.

Baltas sniegas greitai nyksta
Malonumai jau mažėja,
Sudiev šalčiai, žiemos sportas
Lauksiu saulės spindulių.

— Vitalija Malciūtė

KAIP ATSKIRTI MERGAITES NUO BERNIUKŲ?

Gal teko kam girdėti anekdotą, kaip seno, vėje karalius Saliamonas buvo kartą paklaustas kaip jis atskirtų mergaites nuo berniukų, jei tužinas vaikų, visiškai vienodai aprengtų, vienodai apkirtų, būtų išrikiuoti prieš jį?

Saliamonas paprašė atnešti 12 sklidinų dubenių vandens ir liepė vaikams nusiplauti rankas, o tada labai teisingai juos surūšiavo. Berniukai nusiplovė rankas ligi riešo, kai tuo tarpu mergaitės nusiplovė jas ligi alkūnių!

Pasaulio Lietuviu Sostinė

DINAMIŠKAI AUGAŠ MIESTAS

ZENONAS BAČELIS

Turbūt nerasim pasaulyje lietuvio, kurs nebūt girdėjęs žodžio «ČIKAGA-CHICAGO». Bet kiek ir ką mes apie jį žinom? Gal dauguma žinom kad tame Amerikos didmies-tyje yra sosispietę daugiausia lietuvių ir todėl prami- nēm jį «Pasaulio lietuvių sos- tine». Bet ką daugiau apie jį žinome? Patikrinkit savo ži- nias pasiskaitydami mūsų uo- laus bendradarbio inž. Zeno- no Bačelio įspūdžius, gautus Čikagoje.

Red.

Ta vietelė prie Michigano ežero prieš 300 metų buvo vadinama «ŠE-KAI-ONG» ir indėnų kalboje reiškė «vieta, kur auga laukiniai svogūnai». Prancūzai krašto tyrinėtojai ją pavadino CHICAGO, mū- siškai tariant «Čikaga».

Pirmasis gyvenamas namas čia pastatytas 1779 metais, o po ketverių metų JAV pasista- tė tvirtovę «DEAR-BORN». Ji indėnai sunaikino ir išžu- dė jos įgulą, bet vėl atsta- čius prie jos įsikūrė kaime- lis

1837 metais Čikaga gavo savivaldybės teises, teturėda- ma vos 350 gyventojų. Dar 1850 metais joje tebuvo 30.000 gyventojų. Tačiau susitvar- kius vandens kelius, ir taip ją sujungus su Atlantu, nutie- sus geležinkelių linijas į vi- sas puses, miestas pradėjo kilti kaip «ant mielių». Mies- tas gali netoli viso krašto vi- durio. Pro jį eina didžiausi susisiekimo keliai: palengvi- ną atvežti žaliavas ir išvežti iš jų pagamintas prekes. To- dėl Čika gaisaugo į didžiau-

sią pramonės ir prekybos cen- trą. Per metus Čikaga, su vi- sais savo priemiesčiais, padi- dėja 60 tūkstančių žmonių. Šiandien ji giriasi talpinanti 7 su puse milijonų gyventojų, yra antrasis didumu Ame- rikos miestas ir sudaro 60 procentų Illinois valstijos gy- ventojų. Čikagoje išlujojo 15 tūkstančių įvairiausių pramo- nės įmonių, kurių žaliavos ir išdirbtųjų transportui bei su- sisiekimui vien geležinkeliais panaudoja apie pusę JAV pa- grindinių linijų. Bet vis la- biau išsivystant autobusų ir sunkvežimių transportui, ge- ležinkeliai praranda savo svarbų vaidmenį. Juk dabar iš miesto ir į miestą kas- dien važinėja apie 15 tūkstani- ū sunkvežimių. Tam motori- zuotam susisiekimui palaikyti tarnauja 2000 kom kompani- jų. Tą visą susisiekimą tvar- kaanti, pusiau privati organiza- cija (CTA) ir jos susisiekimo priemonių sistema yra pla- čiausia visame pasaulyje.

MIESTO STRUKŪRA BEI IŠVAIZDA

Nuo pat Čikagos įsikūrimo veikia specialus miesto plana- vimo komisija. Per pirmuo- sius 40 metų dauguma namų buvo mediniai. Bet gaisrai su- naikinus apie 18 tūkstančių namų, medinė statyba suvar- žyta, sutvarkyta priešgaisrinė apsauga, miestas suskirstytas rajonais, atsistatė gražesnis.

Čikaga driekias 44 kilome- trus išilgai Michigano ežero kranto, dvišakė upė suskaldo jį į tris dalis. Bet kaip pra- monės miestas ypatingu gro-

žiu nepasižymi. Jos centras ir administracinė-komercinė dalis sudaro tipiską amerikie- tiško didmiesčio su dangorai- žiais vaizdą. Neskoningi ne- gražūs atrodo ruožai, pagal miestą ateinančias geležin- kelių linijas, kaip ir prekių pakrovimo bei iškrovimo ra- monai. Iš žymesnių pastatų paminėtini; miesto rotušė, re- nesanso stiliaus, auditorija, teismo rūmai, biržos rūmai, ir savo aukščių dominuojan- tys dangoraižiai.

Miestas turi 135 viešuosius parkus, o pakraščiais natu- ralių miškų miškelių juosta.

Čikagą puošia daugybė mokslo, kultūros ir meno ži- diai. Gyvenamieji rajonai pa- sižymi dideliais priešingu- mais. Turtinių rajonai randa- si priemiesčiuose ir dar ato- kiau nuo miesto. Juose regi- nemažai ištaigingų «palocių» su sodais, parkais. Žymiai pa- prastesnės išvaizdos yra prie- pat miesto ir mieste viduri- niosios klasės žmonių gyve- namieji rajonai. Jie atrodo kuklūs, bet pasižymi tvarka, švara ir savo patogumais. Bet jau nepavydėtinos išvaizdos ir uoslę erzinautys kvapai pasitinka lankytoją varguome

nės gyvenamieji rajonai su savo lušnomis, nešvara ir ne- tvarka. Daugiausia tai yra juodosios rasės — negrų gy- venamieji rajonai, o tų negrų Čikaga turi priglaidusi apie milijoną.

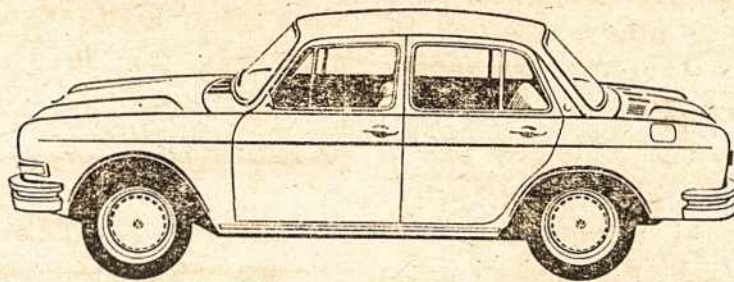
Reiktų paminėti, kad Čika- ga yra ir Amerikos darbinin- kijos organizacijos centras, bet dėl vietos stokos tai ap- leidžiame.

ČIKAGOS KULTŪRINIAI ŽIDINIAI

Nei biznierių godumas, nei darbininkijos išsišokimai, nei banditizmas nepakenkė Čika- gos kultūrai nei pažangai. Ji vystėsi tolydiniai ir šiandien čikagiečiai gali džiaugtis di- džiais laimėjimais. Ji Ameri- koje yra antrasis mokslo bei kultūros centras. Ypatingai gražiai sutvarkytas jos švieti- mas. Pradinis mokslas priva- lomas nuo 7 iki 16 metų. Mo- kyklinio amžiaus vaikų čia apie pusantro milijono. Tam skaičium mokslinti tarnauja apie 4000 mokyklų, dar rei- kia čia pridėti 600 privačių, parapijinių mokyklų.

(Bus daugiau)

V. tem interêsse em saber tudo sôbre o Volkswagen de 60 HP?

Procure-nos.

ESTAMEL - Estanislau Meliunas Jr.
R. Ibitirama, 1235-1269 Fone 63 2387, V. Prudente

Didelis pasirinkimas medžiagų ir skoningas pasiuvimas, LAURO SANDRON vyriškų rūbų

SIUVYKLOJE LAURO

Rua do Orfanato, 686, — V. Prudente — Fone 63-5294
São Paulo

Medžiaga parduodama ir išsimokėjimui teikite ir įsitikinkite medžiagos ir darbo kokybe ir kaina

ĮSI DĒMĒ TINĀ ADRESAI LIETUVOS ATSTOVYBES URUGUAY, MONTEVIDEO

p. Anatol. Grišonas, Ciudad de Paris 5836, Tel. 50-2180
Veikia kasdien prieš piet.

LIETUVIŲ BAŽNYČIA VILA ZELINA: Rua Inacio ir Av Zelina, Mons. Pfo Ragažinskas, Tel. 63-5975.

Liet. Bendruomenė, Valdybos pirminink. p. Juozas Tijunelis
Rua Iatai, 150 — Casa Verde, Tel. 266-0346.

TĒVAI JĒZUITAI: Rua Juatindiba, 20 Parque da Mooka — Tel. 273-0338.

LIETUVIŲ KALBOS PAMOKŲ S. PAULY:

MOOCA, Rua Juatindiba, 20 šeštadieniais 14 val.

LIETUVIAMS PAMALDOS LAIKOMOS

V. Zelina parapijoje kasdieną ir kiekvieną sekmadienį kaip iki šiol.

Šv. Kazimiero parapijoje: Parque da Mooka Rua Juatindiba, 20.

Sekmadieniais ir šventadi- niais 8, 10 ir 17,00 val.. Darba- dienomis 7 ir 7,30 val., arba atskirai susitarus dėl laiko kai turimos metinės ar 7 c mišios.

Išpažintys čia klausomai kasdieną prieš mišias,

Pirmą mėnesio sekmadienį Parque das Nações 10 val.
V. Carolina 15 val.;
Casa Verde, 17,15 val.

Antrą:

Jaçana klierikų kopl. 8,30 val
Bom Retire, 10,15 val
Utinga 16,30 val.,

Trečią:

Agua Rasa 8,30 val.;
Moinho Velho 11,30 val.,
Lapa 16,30 val.,

Paskutinį:

Vila Anastacio 8,00 val.,
Vila Bonilha 10 30 val.
V. Prudente 18 val.

«MŪSŲ LIETUVOS» RE- DAKCIJAI IR ADMINISTRA- CIJAI, TAI PAT IR SÃO PAULO LIETUVIAMS JĒZUI- TAMS GALITE SIŪSTI LAIŠ- KUS ŠIUO ADRE
CAIXA POSTAL 4421,
S. PAULO, BRASIL.

Stasys Lapienis

naujose patalpose parduoda įvairias statybos medžiagas bei visokius namų reikmenis.

Naujasis adresas:

DEPOSITO PARATODOS

Avenida Sapopemba, 5761, V. Guarani

ALEKSAS KALINAUSKAS

Advokatas

atlieka visus teisinio pobūdžio darbus, kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, desktis, doku- mentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai.

Rezidencija:

R. Joaquim Piza, 204
Tel. 31-2548

Raštinė:

15 de Novembro, 244
4.º - Sala 19 - Tel. 37-0324
no 14,00 iki 18,00 val.

JONAS JAKUTIS

RUA COSTA BARROS, 352

TEL. 63-3285 — VILA ALPINA

Turi įvairiausių statybos medžiagų, geležinių daik- ū, indų bei darbo įrankių.

Lietuviai pirkim pas lietuvius!

VIENINTELIAI ATSTOVAI GARSIOJO VANDENS LINDOYA

IRMAOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra labai žinomas gėrimas Kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, sitikinkite ir visados naudokite!

Rua Dino Bueno, 643
Telefones: 220-1748, 220-1751 e 220-1752

Caixa Postal 3967

SÃO PAULO

MŪSU Lietuva

UA JUATINDIBĀ, 20 — P. DA MOÓCA — SĀC PAULO, 13

B. L. BENDRUOMENĒS TARYBUS POSĒDIS

Šiame posėdyje dalyvauti kviečiami visi Tarybos, Revizijos Komisijos nariai, visi rinkimuose buvę kandidatai Tarybon bei rajonų įgaliotiniai. Bus svarstomi mūsų Bendruomenei labai svarbūs reikalai, todėl prašome visus būtinai dalyvauti.

Posėdis įvyks liepos 25 dieną 16 valandą Zelinoje, Jaunimo namuose. Po posėdžio bus ir vaisės.

Br. L. B. Tarybos pirminiakas
Juozas Čiuvinškas

ONAI STANKEVIČIENEI MIRUS

LB Tarybos narei p. Mirnai Braslauskaitei ir jos šeimai gilią ir nuoširdžią užuojautą reiškia
Br. L. Bendruomenės Taryba ir Valdyba.

ONAI STANKEVIČIENEI MIRUS

to pat choro narei p. Mirnai Braslauskaitei ir jos šeimai nuoširdžią užuojautą reiškia
«Aušros» choras ir jo dirigentas
Už savo mielą narę «Aušros» choras aukoja septintos dienos Mišias

LIETUVIŠKA POPIETĖ

Visi, kas myli lietuvišką žodį yra kviečiami rugpjūčio mėn. 2 d. 16 val. atvykti į Jaunimo Namus Vila Zelinoje. Žilvitiečiai atostogų metu intensyviai ruošiasi tą dieną parodyti lietuvių visuomenei linksmą programą. Įėjimas nemokamas.

Visų žilvitiečių (didelių ir mažų) TĖVŲ SUSIRINKIMAS yra šaukiamas ateinantį sekmadienį — liepos 19 dieną 16 valandą Jaunimo Namuose. Prašomi visi būtinai dalyvauti.

«Žilvičio» Tėvų Komitetas.

«Žilvitis»

Šio mėnesio 10 dieną Santa Izabel Sanatorijoje mirė

A. A. ONA STANKEVIČIENĖ

Ji sirgo virš metų kaulų vėžiu ir ypač per paskutinius trejetą mėnesių labai kentėjo. Parvežta į S. Paulį buvo pašarvota naujoje Tėvų Jėzuitų salėje, kur gausus būrys žmonių ją lankė, meldėsi ir per visą naktį budėjo. Šeštadienį, 9 valandą keturi kunigai atgiedojo drauge su žmonėmis egzekviją lietuviškai, o po jų trys kunigai: T. J. Bružikas, T. P. Daugintis ir T. A. Saulaitis atlaikė trejas šv. mišias. Per mišias giedojo «Aušros» choras, kurio ji buvo viena pačių pirmųjų kūrėjų ir uoliausia narė, iki liga paguldė į lovą. Po mišių didelio būrio draugų ir giminių palydėta į Quarta arada kapines ir palaidota šalia savo vyro Broniaus ir motinos Magdaleenos Faškauskienės.

Liko seserys Marija Braslauskienė, Magdalena Barkevičienė, Anelė Šepetauskienė ir Albina Saldienė su šeimomis.

Velionė Ona buvo labai veikli. Per daugelį metų priklausė Vilties, Bendruomenės Vyčių ir paskiausiai Aušros chorams, vaidindavo scenose ir visur pridėdavo savo darbių ranką, kur buvo reikalinga pagalba.

Septintos dienos mišios bus šį penktadienį toje pat naujoje salėje, liepos 17 dieną, 19,30 valandą. Per mišias giedos «Aušros» ir Zelinų Lietuvių Katalikų Bendruomenės chorai. Kviečiame Velionės gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti.

Daugiau apie Velionę bus kitame numeryje,

VEL PAUKOJO

Šv. Juozapo Vyrų Brolija vėl paaukojo 200 kruzeirų Zelinų parapijos bažnyčios komitetui, reikalingiems švento vės remontams atlikti. Donesiems vyrams esame dėkingi ir Dievas jiems teatlygina.

Komiteto pirmininkas
Petras Šimonis

UŽSIMOKĖJO UŽ ML

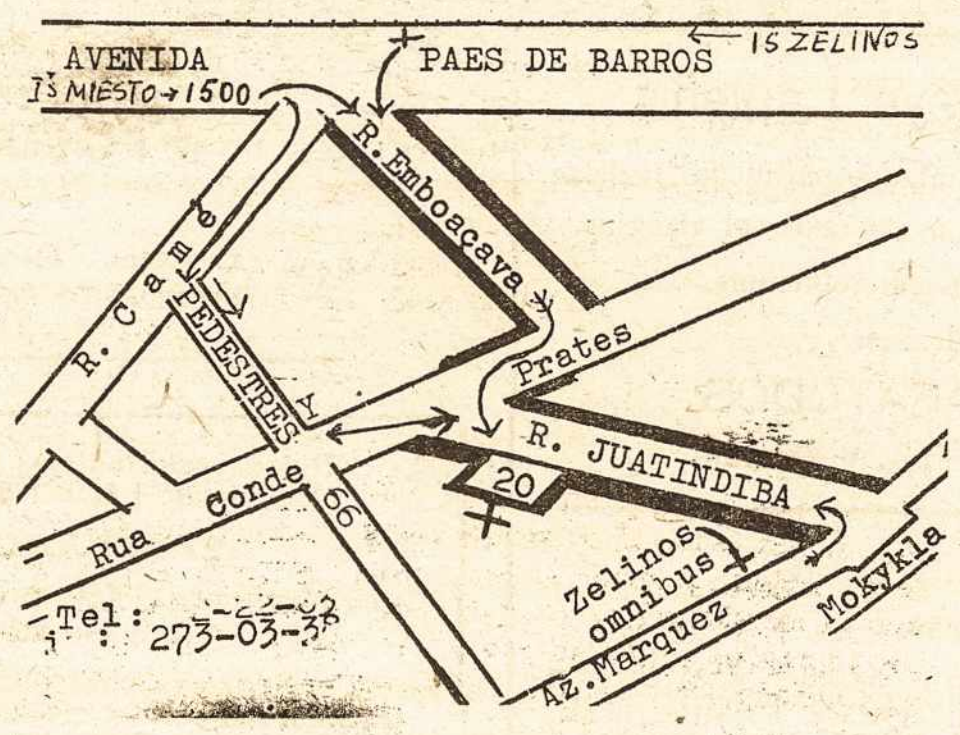
Pelagija Kelerienė 20 cr., Vytautas Vosylius (iki Naujų Metų) 10 cr., Viktoras Damauskas 20 cr.

Ta proga, nesusipratimams išvengti, pranešame, kad «Mūsų Lietuvoje» skelbiame tik užsimokėjusius už laikraštį, garbės leidėjus ir kitų aukų davusius pačiam laikraščiu. Bet neskelbiame kas kiek sumokėjo už įdėtus skelbimus ir kitokią propagandą. Taip daro visi laikraščiai,

M. L. Administracija

KELIAS PAS TĖVUS JĖZUITUS

ZELINOJE VISI GALI UŽSIMOKĖTI UŽ M. LIETUVĄ

p. Juezui Baužiui. Jis daug metų ištikimai patarnauja skaitytojams ir Administracijai, patarnaus ir dabar. Jo adresas yra Rua Manaias, 363. Visai arti prie bažnyčios aikštės. Pasinaudokite!

ADVOKATĖ IRENA GRITĖNAS — SPINA

praneša tautiečiams, kád daro inventarus, iškraustymus, skyrybas, nejudomo turto administravimą, Priima klientus savo raštinėje, esančioje Largo Sete de Setembro, 52, 6.o andar, sala 607 (priešais Forum) nuo 16 iki 18 valandos.

ATSKIRO NUMERIO
KAINA 0,40

KENGIAMĖS NAUJAM KONCERTUI.

Tik kartą per metus koncertuojant nukentčia ne tik kultūrinis tautinis lietuvių gyvenimas, bet ir patys chorai. Juo dažniau choras pasirodo viešumoje su savo daina ir giesme, juo jie yra gyvesni ir mieliau renkasi į repeticijas. Tai ir «Aušros» choro vadovai nori tų dviejų dalykų duoti progą visuomenei dažniau pasigėrėti naujomis ir senesnėmis mūsų dainomis bei giesmėmis, ir pagyvinti paties choro nuotaikas. Todėl po pasirodymo atidarant Jėzuitų salę, choras tuojau pradėjo ruoštis kitam koncertui. Pradėjo mokytis penkių dalių B. Budriūno, pagal mūsų poeto B. Brazdžionio žodžius sukurta kantata lietuviui mokytojui pagerbti. Pirmieji lietuvių mokytojai juk buvo mamytė ar močiutė prie verpiamojo ratelio, daraktoriui, pasakui, nepriklausomaj Lietuvos tam pasirenę mokytojai. Visi jie švietė mūsų tautą ir žiebė jaunimo širdysna Tėvynės meilę. Visa tai apdainuoja kantata. Joje pasirodo solistai, moterų ir bendrasis choras. Reikia gerai susicainuoti. Todėl labai labai prašome visus esamus ir buvusius «Aušros» choro narius, ir kitus, kurie norėtų padėti koncertą didiugai pastatyti, lankytis «Aušros» choro repeticijose. Jos būna šeštadienį vakarais nuo 19 iki 21 valandos R. Juatindiba, 20 naujoje Tėvų Jėzuitų salėje. Nepaigalėkim poros valandų per savaitę lietuviškos širdies dainai. Jei kartais nutiltų lietuviškoji daina mūsų tarpe kuo mes, kaip lietuviai, bepasirodyme, Paulo visuomenei? Kas mums beprimintų tėvynę ir linksmi dainavusias kartų kartas?

«Aušros» Vaidyba ir dirigentas

VYŲ BROLIJOS VEIKLOS KALENDORIUS

Rugsėjo 13 d. spaudos bičiulių subuvimas balius.

Spalio 11 žaidimai Jurubatubos parke pas p. vladą Jasulionį.

Lapkričio 8 ar 15 pikaikas Praia Grande.

Juozas Baužys, pirm.

DR. VICTOR PETRAS SAULYTIS

Dentistas-Chirurgas,
diplomuotas São Paulo Universitete.
Klinika — Chirurgija — Protezė — RX
Priima didelius ir mažus.
nuo pirmadienio iki penktadienio: nuo 8 iki 11,30 val.
šeštadieniais nuo 14 iki 18 val.
Consultorio: Rua França Carvalho, 121, Mooca.

DR. ANTONIO SIAULYS

C. R. M. 10.647
Cirurgião da Santa Casa de São Paulo
Medico da Cruzada Pro-Infancia.
Especialista em Obstetricia pela Maternidade de S. Paulo
Clinica de Adultos e Crianças — Molestias de Senhoras
Partos — Operações
Horario: Das 12 as 14 e das 19 as 21 horas
Jonsultorio e Residencia RUA DOS TRILHOS, 1576
Mooca, Fone 92-3991

Atende-se com hora marcada

DR. JONAS NICIPORCIUKAS

Cirurgião Dentista
p/ Universidade de São Paulo
RAIOS X
Consultorio: Rua Capí Pacheco Chaves, 1206,
Vila Prudente, Tel. 63-5352